

BEATA KOPEĆ

Zaspokojenie krajowego zapotrzebowania na surowce skalne było głównym tematem II Forum Producentów Kruszyw, które odbyło się w Warszawie w dniach 17–18 listopada 2010 r. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele resortu gospodarki, środowiska, nauki oraz producenci kruszyw i osoby związane z branżą.

Bez kruszywa drogi nie powstaną

– Celem Forum jest przedyskutowanie problemów polskiego przemysłu wydobywczego kruszyw i podjęcie działań służących ich rozwiązaniu – mówił, otwierając Forum, Stefan Góralczyk, dyrektor Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego. – Przemysł kruszyw rozwija się bardzo dynamicznie, zarówno pod względem wielkości eksploatacji, jak i inwestycji, rozwoju technologicznego oraz możliwości produkcyjnych.

Kruszywa wykorzystywane są w wielu dziedzinach gospodarki, nie tylko w budownictwie drogowym (zużycie na poziomie 25–30%), lecz także w kolejnictwie, górnictwie, przemyśle szklarskim, odlewnictwie, w chemii budowlanej, ochronie środowiska. Jesteśmy w stanie całkowicie zaspokoić potrzeby krajowej gospodarki, nie zachodzi konieczność korzystania z importu.

Przemysł kruszyw dysponuje ogromnymi, niewykorzystanymi dotychczas możliwościami. Po zasoby trzeba jednak sięgać w sposób racjonalny.

Kopalnie kruszyw to nowoczesne zakłady, których infrastruktura powstała w ciągu ostatnich 10–15 lat. Tymczasem przemysł wydobywczy kopalni wyłącza się z węglem. Branża potrzebuje więc promocji, zmiany wizerunku, by była traktowana jako nowoczesna gałąź gospodarki, która nie niszczy środowiska, ale wręcz sprzyja jego ochronie. Po zaprzestaniu wydobycia właściciel kopalni zobowiązany jest przeprowadzić rekultywację złóż. W bardzo wielu przypadkach tereny te stają się bardziej atrakcyjne przyrodniczo, niż były przed eksploatacją.

Celem powstałej pod koniec 2005 r. Europejskiej Platformy Technologicznej Zrównoważonego Rozwoju Surowców

Po przeanalizowaniu zastosowań 41 minerałów i metali zespół ekspertów przygotował listę istotnych dla UE 14 surowców: antymon, beryl, kobalt, fluoryt, gal, german, grafit, ind, magnez, niob, metale grupy platyny, pierwiastki ziem rzadkich, tantal, wolfram.

Raport Komisji Europejskiej dotyczący kluczowych surowców dla Unii Europejskiej

Mineralnych jest rozwój nowoczesnego przemysłu surowców mineralnych, a także zacieśnianie współpracy pomiędzy przedstawicielami europejskiego przemysłu przerobczego i mineralnego. Platforma skupia firmy, związki, zrzeszenia, uczelnie i instytuty geologiczne z wielu krajów. Polskę reprezentują zaledwie 4 instytucje. Z założenia organiza-

Co się udało zmienić przez rok?

Podczas I Forum Producentów Kruszyw 2009 przyjęto kilkadziesiąt wniosków do realizacji. Poniżej opisujemy te, które w różnym stopniu udało się wprowadzić w życie. Wnioski, które z różnych względów nie doczekały się realizacji, nie straciły na aktualności, będą nadal przepracowywane.

- **skuteczne zwalczanie przypadków wydobywania kopalni bez koncesji**
Rozwiązanie przyniesie, miejmy nadzieję, uchwalenie nowej ustawy Prawo geologiczne i górnicze.
- **monitoring obszarów Natura 2000**
PZPK wystąpił do GDOŚ i RDOŚ o wyrażenie zgody na uczestnictwo re-

prezentantów związku w pracach zespołów, które przygotowują kilkaset planów zadań ochronnych. Plany, wykonane w latach 2010–2013, określą zasady prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wchodzących w skład sieci Natura 2000.

- **zapisanie powszechnej ochrony złóż surowców naturalnych w Miejscowych i Regionalnych Planach Zagospodarowania Przestrzennego**

FOT. JACEK BOJARSKI (2)

Celem Forum jest przedyskutowanie problemów polskiego przemysłu wydobywczego kruszyw i podjęcie działań służących ich rozwiązaniu – mówił, otwierając Forum, Stefan Góralczyk, dyrektor Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego

cja ma sprzyjać kontaktom świata nauki z przemysłem, by innowacyjne technologie wyszły poza mury uczelni i zostały wykorzystane w praktyce.

Wkomponowując się w Europejską Strategię Surowcową, Platforma zajmuje się zdefiniowaniem surowców mineralnych kluczowych dla europejskiego przemysłu oraz opracowaniem ich bazy, która ma posłużyć zapewnieniu bezpieczeństwa surowcowego. Sporą wagę przykładają do recyklingu, wykorzystania wtórnych surowców na terenie UE, innowacyjnych technologii wydobycia i przeróbki, wzrostu wydajności wydobycia, pozyskiwania nowych złóż oraz pomocy w substytucji surowców.

Większość europejskich projektów badawczych dotyczy górnictwa węglowego i przetwórstwa metali. Górnictwo skalne, pomimo że jest zapisane w programie dzia-

łań Platformy, traktowane jest marginalnie. Sytuację tę mogłoby zmienić utworzenie grupy tematycznej Górnictwo Skalne – Surowce Skalne, co zaproponował dyr. Góralczyk. W skład grupy mogłyby wejść: IMBiGS, Szwedzki Związek Producentów Kruszyw, UEPG (Union Européenne des Producteurs de Granulats) oraz inne organizacje działające w sektorze kruszyw. Inny pomysł to stworzenie Polskiej Platformy Surowców Mineralnych.

– Jak się okazuje, problemy, z którymi borykają się polscy i zagraniczni producenci kruszyw, zwłaszcza nasi sąsiedzi, są podobne – mówił dyr. Góralczyk. – Dlatego chcielibyśmy, aby w programie Polskiej Platformy Surowców Mineralnych znalazły się zapisy o dążeniu do racjonalnego wykorzystania złóż, w tym surowców wtórnych i odpadów, ponadto kwestie związane z ochroną złóż, z uła-

twieniem dostępu do uzyskania koncesji, z obszarami Natura 2000, z rekultywacją terenów oraz dotyczące problemów z zakresu ochrony środowiska, promocji dobrych praktyk i promocji branży. Wspólne problemy skłaniają do tego, aby podjąć wspólne działania.

Potencjał Polski

Raport Komisji Europejskiej stwierdza: „Pomimo że kraje UE są przeważnie samowystarczalne, dostępność kruszyw ze źródeł regionalnych lub lokalnych jest kluczowa dla rozwoju gospodarczego danego regionu w kontekście ograniczeń logistycznych i transportowych”.

Roczne wydobycie surowców w Polsce wynosi około 430 mln t, z czego na przemysł kruszyw przypada 220 mln t. Możliwości produkcyjne kształtują się na poziomie 250 mln t rocznie. Rozpoznana

Zwiększono rolę administracji geologicznej w procesie planowania przestrzennego dzięki zapisowi w projekcie nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Niestety, w sporządzonym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego projekcie koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 nie uwzględniono wszystkich uwag branży.

- **inwentaryzacja i zagospodarowanie nieczynnych wyrobisk**

Przypisany służbie geologicznej obowiązek został uwzględniony w nowym prawie geologicznym i górniczym.

- **uporządkowanie przez Lasy Państwowe warunków dzierżawy terenów przeznaczonych pod przemysł wydobywczy**

Problem został rozwiązany w załączniku do Zarządzenia nr 77/2009 Dyrektora

Generalnego Lasów Państwowych – określono zależność między miejscową stawką czynszu a wysokością opłaty eksploatacyjnej dla danej kopaliny.

- **uwzględnienie w aktualnych Warunkach Technicznych i specyfikacjach struktury asortymentowej kruszyw**

Rozszerzono zakres granulacji kruszyw stosowanych do warstw wiążących i podbudowy z mieszanek mineralno-asfaltowych.

baza zasobowa kruszyw naturalnych piaskowo-żwirowych szacowana jest na ponad 15 mld t, natomiast skał zdalnych do produkcji kruszyw łamanych na ponad 9 mld t. Zasoby źródeł wtórnych, tj. żużli, popiołów, skały płonnej z górnictwa węglowego, to kolejne 1,5 mld t z tendencją zniżkową. Według szacunków z ostatnich lat podaż kruszyw z tych źródeł wynosi 10–12 mln t/rok. Przewiduje się, że poziom ten utrzyma się do końca obecnej dekady, a następnie z powodu wyczerpania się zasobów starych hałd żużli pohnitcznych oraz braku dostaw nowych żużli zacznie się obniżyć.

W odniesieniu do sztucznych kruszyw łamanych można mówić o rosnącym zapotrzebowaniu i w konsekwencji o zwiększonej produkcji.

– Większa część produkcji znajduje się w rękach dużych koncernów zagranicznych, które wzięły istotny udział w prywatyzacji państwowego sektora – tłumaczył Tadeusz Smakowski z Państwowego Instytutu Geologicznego. Wprowadzie możliwości produkcyjne istnieją, jednak zdaniem T. Smakowskiego baza zasobowa, zwłaszcza skał do produkcji kruszyw łamanych, jest niewystarczająca. Prawdopodobnie po 2010 r. zaistnieje konieczność importu kruszyw łamanych z krajów ościennych, zwłaszcza z Ukrainy. Chyba że działający pod auspicjami Ministerstwa Środowiska zespół ekspertów zweryfikuje ograniczenia środowiskowe i prawne dla wielu złóż tych skał oraz powstanie promocyjny program poszukiwania nowych złóż.

FOT. JACEK BOJARSKI(2)

**Dr Henryk Jacek Jeziński,
podsekretarz stanu
w Ministerstwie Środowiska,
Główny Geolog Kraju**

Forum Producentów Kruszyw stanowi znakomitą okazję do wymiany myśli i dyskusji, a także uświadamiania istotnych problemów branży.

Minęły czasy, kiedy to wyłącznie urzędnicy decydowali o rozstrzygnięciach prawnych. Jako przedstawiciel Ministerstwa Środowiska deklaruję wolę współpracy z zainteresowanymi stronami. ■

Wzrasta wydobycie naturalnych kruszyw żwirowo-piaskowych, w 2008 r. wyniosło ono 150 mln t. Zasoby bilansowe na koniec 2008 r. wynosiły 15,6 mld t, a zasoby przemysłowe 2,2 mld t. Według szacunków baza zasobowa bilansowych złóż udokumentowanych wystarczy w przy-

bliżeniu na 100 lat (przy wydobyciu na poziomie 150 mln t/rocznie), ale już baza zasobowa złóż przemysłowych zaledwie na 15 lat.

Szacowane zasoby perspektywiczne oraz prognostyczne wynoszą 15 mld t. Jest to wielkość porównywalna z wielkością zasobów bilansowych kraju.

Podane liczby powinny skłaniać do racjonalnej gospodarki złóżami oraz ich ochrony.

– Największe zasoby kopalni wykorzystywanych do produkcji kruszyw naturalnych występują w rejonie dolnośląskim, świętokrzyskim i małopolskim – mówił prezes Polskiego Związku Pracodawców Kruszyw Aleksander Kabziński. – Natomiast największe zasoby kopalni wykorzystywanych do produkcji kruszyw naturalnych piaskowo-żwirowych znajdują się w województwach: dolnośląskim, opolskim, małopolskim oraz w Polsce północnej. Co piętnasta tona kruszyw naturalnych i co piąta tona kruszyw naturalnych łamanych produkowana jest w powiecie kieleckim.

Jak wynika z danych Jacka Berkowskiego z PZPK, przy aktualnym poziomie wydobycia zasoby przemysłowe kopalni wykorzystywanych do produkcji kruszyw naturalnych łamanych wystarczą w przybliżeniu na 50 lat, a zasoby wykorzystywane do produkcji kruszyw piaskowych i żwirowych na 10 lat. Zachodzi zatem pilna potrzeba udokumentowania i zagospodarowania nowych zasobów. Jest to jednak trudne z powodu występowania różnych ograniczeń.

- **zamieszczenie w internecie (wolny dostęp) Wymagań Technicznych, specyfikacji istotnych i szczegółowych warunków budowy dróg publicznych**

Przepisy zamieszczone zostały na stronie internetowej GDDKiA. PZPK podjął się opracowania załączników aplikacyjnych do norm PN-EN dla kruszyw.

- **promocja Wymagań Technicznych oraz znakowania kruszyw znakiem CE**

Pomimo małego zainteresowania wykonawców inwestycji drogowych producenci powinni nadal podejmować działania w tym zakresie (Zakładowe Kontrole Produkcji i znakowanie wyrobów znakiem CE).

- **promocja jakości wyrobów przez uruchomienie projektu marka PZPK Dobre Kruszywo**
- **opracowanie i wdrożenie sposobu postępowania przy sporządzaniu i zatwierdzaniu dokumentów, tj. założeń do specyfikacji i specyfikacji szczegółowych**

Zajmuje się tym Zespół ds. Jakości PZPK. Chodzi o umieszczanie w dokumentach specyfikacji i warunkach przetargowych oczekiwań, co do spełnienia warunków własności i wymagań dotyczących kruszyw.

- **udział przedstawicieli branży w opracowywaniu nowelizacji WT, konferencjach**
- **ustalenie zasad umożliwiających wywóz kruszyw z miejsc produkcji po drogach publicznych o ograniczonej nośności**

Utrudniony dostęp do złóż

Proces uruchamiania nowych złóż bywa niełatwy i długotrwały. Bariere stanowią: brak uporządkowania prawa własności, nieuzasadnione wymagania z zakresu ochrony środowiska, pomijanie ochrony waloryzowanych złóż w planowaniu przestrzennym, planowanie inwestycji mieszkaniowych na terenach zasobnych w złoża, protesty społeczne mieszkańców obawiających się eksploatacji złóż na ich terenach. Trudno osiągnąć kompromis pomiędzy inwestorami górniczymi, społecznością lokalną, władzą samorządową, instytucjami zajmującymi się ochroną środowiska i ekologami. Aby nie dochodziło do kolizji interesów, w planach zagospodarowania przestrzennego powinna być uwzględniana ochrona złóż.

– Zasoby surowców mineralnych są nieodnawialne, dlatego należy wykonywać je w pełni – podkreślał A.

Pierwszego dnia Forum odbyło się spotkanie z gośćmi zagranicznymi

Kabziński. – Powinniśmy wypracować rozwiązania prawne umożliwiające rzeczywistą ochronę udokumentowanych i perspektywicznych terenów złożowych przed trwałą zabudową lub restrykcyjnymi formami ochrony środowiska, np. utworzyć Obszary Ochrony Kopaliny 2100.

Administracja geologiczna na szczeblu powiatowym nie wypełnia właściwie zadań z zakresu gospodarowania bogactwem naturalnym. Przede wszystkim brakuje kadry. W 2008 r. tylko 47% powia-

tów zatrudniało geologów, przy czym aż 1/3 nie posiadała uprawnień geologicznych.

Wpisanie znajdujących się na terenie gminy zasobów złóż surowców mineralnych w strategię rozwoju mogłoby przynieść gminie korzyści. Najczęściej jednak samorządy lokalne nie posiadają planów zagospodarowania przestrzennego, ponieważ ich tworzenie nie jest obligatoryjne. Na miejscu złóż powstają osiedla mieszkaniowe i w ten sposób eksploatacja staje się nierealna.

Co piętnasta tona kruszyw naturalnych i co pięta tona kruszyw naturalnych łamanych produkowana jest w powiecie kieleckim – mówił prezes Polskiego Związku Pracodawców Kruszyw Aleksander Kabziński

Potrzeba silnego lobbingu, aby sporządzenie i systematyczne aktualizowanie planów zagospodarowania przestrzennego w gminach stało się obowiązkowe. Odkryte złoża powinny być natychmiast wpisywane do planu.

Dostęp do złóż jest utrudniony zwłaszcza na obszarach wchodzących w skład sieci Natura 2000, chronionego krajobrazu czy w miejscach siedlisk przyrodniczych. Zagospodarowanie złoża pod kopalnię odkrywkową na tych terenach jest procesem długotrwałym.

– Uważa się, że około 500 eksploatowanych złóż kopalni w Polsce koliduje z obszarami Natura 2000 – mówił prezes Kabziński. – Zasady korzystania gospodarczego z obszarów chronionych trzeba określić w prawie.

Przeszkodą, którą wskazał Paweł Jagusiak, wiceprzewodniczący PZPK oraz dyrektor ds. kruszyw w spółce Lafarge

Kruszywa i Beton, jest brak rozwiniętego systemu logistycznego.

– Nasi klienci czekają na materiał, a my nie mamy jak go dostarczyć. Dlaczego nie przewozi się kruszywa zimą, kiedy jest martwy sezon? Odbiorcy powinni starać się zeskładować materiał wcześniej. Nic dziwnego,

nej. Szczególnie istotne jest planowanie zakupu materiałów, bo inaczej producenci nie zdołają w krótkim czasie dostarczyć wszystkim klientom materiałów na czas.

Statystyki w tym przypadku są nieubłagalne. Tylko 10% kruszyw przewożonych jest transportem kolejowym,

FOT. JACEK BOJARSKI (3)

że są trudności z transportem kolejowym, jeśli chcemy przewozić kruszywo głównie wtedy, kiedy jest spiętrzenie przewozów innych towarów, np. węgla. Stajemy się wtedy konkurentem dla innych branż. Zły stan infrastruktury kolejowej oraz ograniczona liczba dostępnych wagonów do przewozu kruszyw potęgują problem. Należy zmienić praktyki logistyczne branży budowlano-

a 90% kołowym. Czy jest szansa, aby ta proporcja się odwróciła? Środowisko producentów kruszyw widzi pilną potrzebę rozwiązania tego problemu, czemu sprzyjałoby zorganizowanie wspólnych spotkań z przewoźnikami kolejowymi i przedstawicielami Ministerstwa Infrastruktury. Jednocześnie należy dążyć do zapisania w prawie w odniesieniu do kruszyw zasady kontroli ciężaru całkowitego pojazdów

Nagłośnienie problemu i pozyskanie sprzymierzeńców. Występowano do przewodniczącego Sejmowej Komisji Infrastruktury. Przygotowywana jest interpelacja poselska.

- **dążenie do wprowadzenia systemu finansowania przebudowy i naprawy dróg lokalnych, które ulegają uszkodzeniu w wyniku przewozu kruszyw**

Problem nie zostanie podjęty, według ministra infrastruktury, aż do zakończenia Programu Budowy Dróg Krajowych 2008–2012. Zgłoszono go przewodniczącemu Sejmowej Komisji Infrastruktury.

Przygotowywana jest interpelacja poselska.

- **dążenie do zdefiniowania pojęcia materiału sypkiego w aktach prawnych**
Problem został przedstawiony w Ministerstwie Infrastruktury, następnie zgłoszony przewodniczącemu Sejmowej Komisji Infrastruktury. W przygotowaniu jest interpelacja poselska.
- **wprowadzenie rozwiązań mających na celu zwiększenie przewozu kruszyw transportem kolejowym, zwłaszcza z regionu dolnośląskiego**

Zanalizowano możliwości wywozowe z woj. dolnośląskiego. Bez rozwiązań systemowym problem nie zostanie rozstrzygnięty.

- **zorganizowanie w jednym opracowaniu wszystkich zapisów prawnych o ochronie złóż oraz podjęcie prac nad projektem ustawy o ochronie złóż surowców mineralnych stanowiących nieodnawialne, niezbędne dla rozwoju Polski dobro narodowe**
Z postulatem wystąpiono do Ministerstwa Środowiska. Otrzymano odpowiedź, iż nie ma potrzeby opracowania

w miejscu nacisku na oś. Powszechnie przestrzegana przez producentów kruszyw winna być zasada: nie przeładuj. Potrzebne są systemowe rozwiązania kwestii transportu kruszyw po drogach lokalnych, gminnych i powiatowych, uwzględniające także finansowanie przebudowy i naprawy zniszczonych dróg.

Budowa dróg i zapotrzebowanie na kruszywa

Według GDDKiA (zapotrzebowanie przedstawione dnia 14.10.2010 r.) w okresie 2010–2015 powstanie 5454,4 km dróg. Przewiduje się wykorzystanie 155 mln t kruszywa. Natomiast według PZPK (dane z dnia 1.10.2009 r.) w latach 2010–2016 (!) zbudowanych zostanie 4400 km dróg, do czego będzie potrzebne 125 mln t kruszywa.

Zdaniem PZPK krajowa baza zasobowa kopalin wykorzystywanych do produkcji kruszyw łamanych gwarantuje odpowiednią ilość potrzebnego surowca.

Jakość kruszywa

– Niektóre właściwości kruszyw w istotny sposób wpływają na właściwości wyrobu, do produkcji którego ich użyto – tłumaczyła Danuta Kukielska z Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego. – Parametry określające np. odporność na ścieranie, polerowanie, ścieranie powierzchniowe decydują o możliwości zastosowania kruszywa do budowy nawierzchni.

jednego aktu prawnego (ustawa) o ochronie złóż stanowiących dobro narodowe. Geologia i górnictwo są dziedzinami interdyscyplinarnymi, dlatego korzystają z wielu przepisów dotyczących innych dziedzin. Minister środowiska zlecił opracowanie założeń propozycji regulacji prawnych w zakresie ochrony złóż niezagospodarowanych. PZPK weźmie udział w opracowaniu wersji końcowej dokumentu.

- **postępowanie z masami ziemnymi i skalnymi po roku 2012 według obowiązującego obecnie stanu prawnego**

Olgierd Dziekoński,
sekretarz stanu w Kancelarii
Prezydenta RP

W zeszłym roku podczas Forum poruszałem temat zmian w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zapisany w niej został obowiązek uwzględniania zasobów geologicznych na podstawie map zasobowych w planach zagospodarowania przestrzennego.

Państwo oczekiwaliście, że znajdzie się tam również zapis mówiący o tym, że główny geolog kraju będzie mógł decydować o tego rodzaju przedsięwzięciach. Nie byłoby to jednak postępowanie właściwe, ponieważ naruszałoby autonomię samorządu terytorialnego. Samorządy uważają, w naszym przekonaniu słusznie, że

rozwiązania, w których takie naruszenie autonomii następuje, powinny być przedmiotem skargi konstytucyjnej.

Lepiej by było, gdyby studium rozwoju przestrzennego oraz polityka przestrzenna identyfikowały zasoby mineralne. Proponujemy takie przekształcenie zapisów prawa geologicznego i górniczego, aby miały status prawa miejscowego. Wówczas na poziomie województwa czy powiatu następowaloby rozstrzygnięcie w sprawie ochrony konkretnych złóż surowców mineralnych. Takie rozwiązanie wydaje się najbardziej prawidłowe. Oczywiście wymaga to również zapewnienia odszkodowań z tytułu niemożności korzystania z nieruchomości. ■

Od czasu wstąpienia do UE także w tym zakresie obowiązują nas normy europejskie, chociaż wymagania dotyczące kruszyw wciąż nie są jednoznacznie określone. Wiele zapisów jest nieracjonalnych, co wymusza dalszą pracę nad

dokumentami. Aktualnie przy udziale producentów powstają załączniki krajowe do norm europejskich PN-EN, precyzujące wymagania dla kruszyw.

Wykorzystując wyniki badań krajowych złóż, prowadzonych w latach

Zgodnie z dyrektywą 2006/21/WE po 2012 r. dotychczasowe zasady nie mogą obowiązywać. Problem został ponownie zgłoszony do odpowiedzialnego za sprawę odpadów podsekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska.

- **opracowanie stanowiska wobec projektów rozporządzeń wynikających z przewidywanego uchwalenia nowego prawa geologicznego i górniczego**
Prowadzony jest dialog z Wyższym Urzędem Górnictwem. Istnieje wola stworzenia nowoczesnych przepisów wykonawczych do ustawy pgig.

- **promocja dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa pracy, organizacja warsztatów tematycznych, upowszechnianie informacji na ten temat**

- **odstąpienie od szczegółowego określania maszyn i urządzeń w dokumentacji ruchu zakładu górniczego**
Departament Energomechaniczny WUG przygotował i rozpowszechnił wśród Okręgowych Urzędów Górniczych opis ograniczonego zakresu identyfikacji maszyn i urządzeń w dokumentacji ruchu zakładów górniczych. ■

Anna Krawczyk, wydawca miesięcznika „Infrastruktura: Ludzie Innowacje Technologie” otrzymała z rąk Stefana Góralczyka i Aleksandra Kabzińskiego podziękowanie za promocję i wsparcie medialne Forum

2005–2010 w Laboratorium Badania Maszyn Roboczych i Górniczych Instytutu, IMBiGS dokonał próby oceny jakości kruszyw produkowanych w Polsce według wymagań europejskich. Analizę wykonano dla 100 asortymentów kruszywa wyprodukowanego

działania i jednocześnie brać odpowiedzialność za swoją część pracy.

Za jakość wyrobu odpowiada producent, a ta powinna być właściwa. Większość producentów posiada Zakładowe Kontrole Produkcji, dokonuje oceny zgodności i znakuje swoje wyroby znakiem CE (60% producentów tego nie robi!). Znak CE dotyczy konkretnych cech wyrobu, dlatego powinien być traktowany jak dokument handlowy.

Przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu, a także w razie: zmiany surowca – produkcji na bazie nowego złoża, wyraźnej zmiany jakości surowca w złożu, zmian w technologii przeróbki, producent powinien wykonać wstępne badanie typu.

– Systematyczne wykonywanie badań pozwala producentowi bardziej racjonalnie gospodarować złożem oraz uzyskać większą wiedzę na temat produktów – podkreślał Ł. Leśnik.

zasadach w stosunku do wymogów koncesji marszałkowskich. Ponadto koncesje starościńskie w bardzo negatywny sposób wpływają na gospodarkę zasobami większych złóż. Nikt nie rekultywuje dwuhektarowych działek po zakończeniu nieuczciwej eksploatacji – zauważył T. Smakowski.

Koncesje starościńskie zostały wprowadzone po to, aby umożliwić eksploatację złóż w celu zaspokojenia lokalnych potrzeb. Tymczasem sposób ich wykorzystania jest przyczyną pojawienia się niezdrowej konkurencji. Wskazuje to na potrzebę zweryfikowania zasady udzielania koncesji na złoża 2 ha.

Poza legalną nielegalnością występuje jeszcze nielegalna eksploatacja, czyli wydobywanie kopalin bez koncesji. Odbywa się to często pod pozorem realizowania innych inwestycji, np. nivelacji terenu, regulacji rzek, budowy zbiorników wodnych itp.

Spotkanie grupy tematycznej „Kruszywa do budowy dróg”. Drugi dzień Forum

w 95 zakładach. Wyniki potwierdzają, że jakość kruszyw na ogół jest wysoka, spełnia wymagania norm funkcjonujących w kraju oraz wymagania dla inwestycji drogowych. Zauważalnym problemem jest nieracjonalne wykorzystanie kruszyw – uwzględnianie jakości w zależności od zastosowań.

– Czasem w zbyt formalny sposób podchodzimy do zapisów specyfikacji – mówił Łukasz Leśnik z PZPK. – Każdy uczestnik procesu budowlanego – inwestor, projektant, nadzór, dostawca materiału – powinien mieć swobodę

Dyskusja nad problemem ochrony złóż kopalin w planowaniu przestrzennym oraz realizacją zasad zrównoważonego rozwoju

Nieuczciwa konkurencja

Niektórzy z przedsiębiorców korzystający z wydanych przez starostów koncesji na złoża 2 ha dopuszczają się tzw. legalnej nielegalności. Polega ona na jednoczesnym wydobywaniu kruszyw na wielu dwuhektarowych działkach. Przekraczane są dozwolone limity wydobycia dla pojedynczego złoża, eksploatowane są sąsiednie działki w sposób ciągły, a między nimi usypywane są sztuczne filary.

– Nikt tego proceduru nie kontroluje, wszystko odbywa się na uproszczonych

– W latach 2002–2008 stwierdzono 1011 przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin, najwięcej w woj. wielkopolskim i mazowieckim – poinformował A. Kabziński. – Oznacza to, że pod względem wielkości kradzież może sięgać nawet 10% legalnego wydobycia.

Rekultywacja

Zrównoważony rozwój oznacza gospodarowanie złożem w taki sposób, aby zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia nie pozbawiało szans na to samo przyszłych pokoleń.

PZPK uruchamia projekt marka Dobre Kruszywo

Najlepsi producenci na polskim rynku będą mogli otrzymać certyfikat opatrzony tytułem Dobre Kruszywo. Będzie to wyróżnienie oznaczające, że dana firma oferuje produkt dobrej jakości, dba o dobre warunki pracy i bezpieczeństwo oraz troszczy się o środowisko naturalne. To więcej niż spełnienie wymogów jakościowych Zakładowej Kontroli Produkcji. Dla klientów marka Dobre Kruszywo bę-

dzie gwarantem, że firma jest rzetelna i wiarygodna, a oferowane usługi są na najwyższym poziomie. Certyfikat przyznawany będzie przez kapitułę, w skład której wejdą reprezentanci różnych środowisk, uznani za autorytety w branży. PZPK zaprasza producentów do współpracy i starań o zdobycie wyróżnienia. Więcej informacji: Aleksander Kabziński, prezes PZPK, tel. 41 344 66 88, e-mail: biuro@kruszpol.pl ■

– Troską producenta kruszyw powinna być ochrona środowiska, prowadzenie działalności w zgodzie z przyrodą, współpraca z lokalną społecznością, bezpieczeństwo pracy – mówił Paweł Jagusiak w trakcie spotkania grupy tematycznej drugiego dnia Forum. – Rekultywacja nie powinna być traktowana jako przykry obowiązek.

Jeszcze przed rozpoczęciem eksploatacji tworzy się tzw. maining plan, który uwzględnia całe życie kopalni. Celem jest uniknięcie degradacji oraz minimalizacja kosztów, np. przez wcześniejsze zaplanowanie składowania mas ziemnych. Już na początku podejmuje się decyzje dotyczące rekultywacji terenu

po zakończeniu wydobycia. Rozmawia się z przedstawicielami społeczności lokalnej czy właścicielami terenów, aby poznać ich oczekiwania. Teren można rekultywować w taki sposób, że staje się on miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców i przyjaznym dla zwierząt.

Gminy na ogół aktywnie uczestniczą w procesie rekultywacji, a mieszkańcy znajdują zatrudnienie. Działalność producentów kruszyw nie musi być postrzegana jako brutalna ingerencja w środowisko naturalne, bowiem niejednokrotnie po naszej działalności oddajemy teren w lepszym stanie niż go zastaliśmy.

Dzięki współpracy Expo Silesia z PZPK w dniach 23–25 listopada 2011 r. w centrum wystawienniczym w Sosnowcu odbędą się pierwsze targi Expo Kruszywa 2011. Będzie to świetna okazja do spotkań przedstawicieli branży. ■